

33836 Personen- en familierecht

Nr. 143 Brief van de staatssecretaris van Justitie en
Veiligheid

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 juni 2026

1. Aanleiding

In het Commissiedebat personen- en familierecht op 16 april jl. heb ik met uw Kamer onder meer gesproken over de wenselijkheid van een nieuw wetsvoorstel waarmee de voorwaarden worden aangepast voor de wijziging van de geslachtvermelding in overheidsregistraties. Ik heb daarbij toegezegd mij ervoor in te spannen om uw Kamer vóór het Commissiedebat emancipatie, dat plaats zal vinden op 25 juni aanstaande, te informeren over mijn gesprek met vertegenwoordigers van de transgendergemeenschap dat ik onder andere hierover heb gevoerd. Daarnaast heb ik toegezegd uw Kamer te informeren over de problematiek waar mensen tegenaan lopen nadat de rechter hun verzoek om een geslachtsvermelding 'x' in de geboorteakte heeft toegewezen. Ten slotte heb ik toegezegd mijn best te doen om u een beeld te geven van hoe de toekomst eruitziet op het punt van een aanpassing van de voorwaarden voor wijziging van de geslachtsregistratie. Met deze brief kom ik tegemoet aan die toezeggingen.

Op 21 mei 2026 heb ik een kennismakingsgesprek gehad met vertegenwoordigers van Transgender Netwerk en het COC. Het was een prettig gesprek waarbij vanuit Transgender Netwerk het belang van een beter toegankelijke procedure voor aanpassing van de genderregistratie voor het voetlicht is gebracht. Dit kabinet hoopt bij te dragen aan een samenleving waarin het recht om te zijn wie je wilt zijn onvoorwaardelijk is en niet ter discussie staat. Je hoeft je bestaansrecht niet te verdienen en hebt geen goedkeuring nodig van de samenleving. We mogen van elkaar vragen om dit recht te erkennen. We vragen niemand om van overtuiging te veranderen.

2. Wijziging van de geslachtsregistratie van 'm' naar 'v' of andersom

Het is voor de persoon met een genderidentiteit die niet aansluit bij het op de geboorteakte opgenomen geslacht, onder voorwaarden mogelijk om de vermelding van diens geslacht in de geboorteakte te laten wijzigen van 'm' naar 'v' of van 'v' naar 'm'. Die

voorwaarden zijn sinds 1 juli 2014 (*Stb.* 2014, nr. 1) als volgt. De persoon in kwestie:

- is 16 jaar of ouder,
- is voorgelicht over de juridische gevolgen van de wijziging, en
- beschikt over een deskundigenverklaring - afgegeven door een aangewezen arts of psycholoog - waaruit blijkt dat de duurzame overtuiging bestaat tot het andere geslacht te behoren.

Na aangifte bij de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente waar de geboorteakte is opgeslagen wordt de geslachtsregistratie gewijzigd. Bij die gelegenheid kan ook een nieuwe voornaam worden gekozen. In de jurisprudentie bestaan er inmiddels meerdere voorbeelden waarbij rechters ook een verzoek tot wijziging van de registratie bij jongeren onder de 16 toewijzen. Tot 11 augustus 2025 was bij uw Kamer een wetsvoorstel aanhangig waarmee werd beoogd de voorwaarden voor wijziging van de vermelding van het geslacht in de akte van geboorte aan te passen (Kamerstukken 35 825). Het vorige kabinet heeft dit wetsvoorstel op verzoek van uw Kamer ingetrokken.

In het gesprek met Transgender Netwerk kwam duidelijk naar voren dat er nog steeds een grote behoefte bestaat aan een aanpassing van de voorwaarden voor wijziging van de geslachtsvermelding. Het gaat dan zowel om de vereiste deskundigenverklaring als om de leeftijdsgrens van 16 jaar voor de wijziging van de geslachtsvermelding aan de balie. Tijdens het gesprek is ook toegelicht welke knelpunten het oplevert voor jongeren om een identiteitskaart of paspoort te hebben waarin het geslacht en de voornaam niet aansluiten bij het gender waarin en de naam waarmee wordt geleefd. Je identiteitskaart vormt dan steeds een bron van zorgen; in het openbaar vervoer of de supermarkt, maar ook bijvoorbeeld bij het aannemen van een bijbaantje. Hoewel rechters ook de wijziging van de geslachtsregistratie bij transgender jongeren onder de 16 toewijzen, wordt deze procedure door hen als langdurig en onzeker ervaren.

Het gesprek met Transgender Netwerk en het COC onderstreepte de belangrijke taak die wij als overheid hebben om ervoor te zorgen dat iedereen zichtbaar zichzelf kan zijn, ongeacht je gender. Het belang van deze opdracht wordt door het kabinet gedeeld. Ook het coalitieakkoord spreekt dit uit: We blijven werken aan de acceptatie, veiligheid en emancipatie van de

transgendergemeenschap, op straat, op school, op de werkvloer en overal in binnen- en buitenland.

3. Ervaringen van mensen met een 'x' in de overheidsregistraties

Met Transgender Netwerk is daarnaast gesproken over de positie van een groeiende groep personen die zich niet of niet steeds thuis voelen bij een registratie 'm' of 'v'.¹ Zij hebben behoefte aan een non-binaire geslachtsvermelding. In de rechtspraak wordt inmiddels regelmatig de opname van een non-binaire geslachtsvermelding in de geboorteakte uitgesproken in de vorm van een 'x'. Er zijn als gevolg daarvan inmiddels zo'n driehonderd personen met een 'x' in de geboorteakte en in het paspoort. Op dit moment is er geen specifieke wettelijke regeling voor deze wijziging, noch voor de juridische betekenis of doorwerking hiervan in de maatschappij. Een concept-initiatiefwetsvoorstel om deze aspecten te regelen heeft van 27 oktober tot 8 december 2023 in internetconsultatie gelegen.² Hoe en wanneer dit conceptvoorstel een vervolg krijgt is primair aan de initiatiefnemers.

Op uitdrukkelijk verzoek vanuit uw Kamer heb ik in het gesprek ook gevraagd waar personen met een 'x' in het paspoort in de praktijk tegenaan lopen. Transgender Netwerk meldde problemen voor personen met een 'x' bij de toegang tot zorg- en andere verzekeringen, bij de communicatie met pensioenaanbieders en met de toegang tot dienstverlening door banken, zoals het openen van een bankrekening. Transgender Netwerk gaf daarbij aan dat voor veel organisaties de betekenis van een 'x' in het paspoort nog onbekend is, waardoor voor deze organisatie ook onduidelijk is hoe daarmee om te gaan. Zij pleitten ook daarom voor een goede wettelijke regeling van de 'x'. Er werd een duidelijk signaal afgegeven dat deze groep er is en dat zij tegen problemen aanlopen. Ik neem deze problemen serieus. Zoals ik in het Commissiedebat personen- en familierecht reeds heb opgemerkt, ben ik de initiatiefnemers van het wetsvoorstel voor de 'x' graag behulpzaam waar mogelijk. Waar ik daarnaast een rol kan spelen bij het onder de aandacht brengen van deze problemen in de betreffende sectoren en het op gang brengen van het gesprek, ben ik daartoe graag bereid.

¹ Vergelijk de bijlage bij *Kamerstukken II 2022/23*, 35825, nr. 19, Onderzoeksrapport Rutgers *Kiezen voor een 'x'*.

² www.internetconsultatie.nl/wetx.

4. Toekomst nieuwe wet

Momenteel verken ik de contouren voor een vereenvoudiging van de procedure voor het wijzigen van de geslachtsregistratie. De inzet van het kabinet is om op dit punt stappen te zetten, in lijn met het coalitieakkoord. Tegelijkertijd heeft de behandeling van het vorige wetsvoorstel laten zien welke zorgen er in uw Kamer bestaan bij dit onderwerp. Het is voor het kabinet van belang dat een nieuw wetsvoorstel kan steunen op een brede basis, daar zet het kabinet zich voor in.

Zodra meer duidelijkheid bestaat over de inhoud en het voorziene tijdpad van de beoogde vereenvoudiging zal ik uw Kamer informeren.

Mede namens de Staatssecretaris van Onderwijs en Emancipatie,

De staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
K.T. van Bruggen